

LIITE 1 HELSINGIN KAUPUNKI

LÄÄKEHUOLLON PALVELUJEN JA KLIINISEN FARMASIAN PALVELUJEN KUVAUS

LÄÄKKEIDEN KILPAILUTUS, HANKINTA JA TOIMITUS

HUS-Apteekin toimittaa lääkkeitä ja lääkkeisiin rinnastettavia tuotteita (myöh. lääkkeet). Tuottajan lääkkeiden toimituksella tarkoitetaan sitä, että tuottaja toimittaa lääkkeet tilauksen perusteella tilaajan ilmoittamalle vuodeosastolle tai muulle toimintayksikölle (esim. terveysasema tai päivystysalue). Tuottaja kilpailuttaa lääkkeet ja lääkkeelliset kaasut ja valitsee yhteistyössä eri asiantuntijoiden kanssa hankintakauden sopimustuotteet.

Läaketilaukset tehdään pääsääntöisesti sähköisesti käyttäen HUS-Apteekin omistamaa lääketilausohjelmaa (OSTi). HUS-Apteekki huolehtii lääketilausoikeuksien hallinnasta siten, että lääkäreiden ja hoitajien käyttäjätunnukset hallitaan lääkahuollon palvelujen ja kliinisen farmasian palvelujen tuottajan toimesta.

HUS-Apteekki vastaa OSTi-järjestelmän ylläpidosta. OSTi käytön neuvontaa antaa kukin HUS-Apteekin toimipiste, atk-teknisissä ongelmissa ja sovellusongelmissa käännytään Help Deskin puoleen.

Erityisistä lääketieteellisistä syistä tilaajan on mahdollista käyttää muita kuin sopimusvalmisteita. Tämä vaatii tilaajan tekemän kirjallisen perustelun valmisteen käytöstä. Perustelun tulee olla lääkärin ja/tai ylilääkärin allekirjoittama.

Suomessa rekisteröimättömien ns. erityislupavalmisteiden toimittamista hidastaa erityislupaprosessi, joka kestää noin 3 viikkoa. Kiireellisissä tapauksissa erityislupa voidaan saada päivässä. Tuottaja ei voi sitoutua mihinkään sidottuun toimitusaikaan lääkkeiden vaikean saannin johdosta, mutta pyrkii aina hankkimaan lääkkeen mahdollisimman nopeasti.

Lakisääteisistä ilmaisiläkkeistä (esim. kansallisen rokotusohjelman rokotteet, raskauden ehkäisyyn tarkoitetut aloituspakkaukset) sekä ilmaisista päivystyspakkausista peritään hinnaston mukainen toimitusmaksu.

Peruslääkevalikoiman ylläpitoa sekä erityislupien anomista ja ylläpitoa varten Helsingin sosiaali- ja terveystieteiden hallintoylilääkäri hyväksyy peruslääkevalikoiman HUS-Apteekin esityksestä. Sosiaali- ja terveystieteiden erityislupahakemukset allekirjoittaa hallintoylilääkäri.

Läakkeiden toimituksen hintaan sisältyy peruslääkevalikoimaluettelo ja sen ylläpito, lääkeinformaatio, lääkkeiden kulutusraportointi sekä viranomaisraportointi ja laskutus. Muista asiantuntijapalveluista veloitetään hinnaston mukaisesti.

Tuottaja sitoutuu pitämään varastossa peruslääkevalikoimaan kuuluvia tuotteita. Muut sopimustuotteet ovat pääsääntöisesti saatavilla seuraavana tai sitä seuraavana arkipäivänä.

Sopimus perustuu sovitun aikataulun mukaiseen tilausfrekvenssiin. Erillisistä tilauksista ja toimituksista laskutetaan hinnaston mukainen pikatoimituslisä. Maksu peritään tilauskohtaisesti.

Tilaaaja vastaa HUS-Apteekista lähtevistä kuljetuksista ja niistä aiheutuvista kustannuksista. Tilaaaja vastaa kuljetuksista ja niistä aiheutuvista kustannuksista myös silloin kun kuljetus ei tapahdu sovitun aikataulun mukaisesti.

Vuodeosastoilla ja muilla toimintayksiköillä on mahdollisuus palauttaa käyttämättä jääneet ylimääräiset sekä vanhentuneet lääkkeet HUS-Apteekkiin. HUS-Apteekki hyvittää palautetun lääkkeen ostohinnan, mikäli lääke voidaan ottaa varastoon uudelleen käyttöä varten. Lääkitysturvallisuussyistä avattuja tablettipurkkipakkauksia ei hyvitetä. Kylmässä säilytettävät valmisteet hyvitetään ainoastaan silloin, jos osastolla on osoittaa aukoton lämpötilaseuranta hyväksyttävissä lämpötiloissa säilytysajalta. Kylmässä säilytettävien tuotteiden palautuksesta sovitaan erikseen HUS-Apteekin toimipisteen kanssa. Vanhentuneet tai käyttökelvottomat lääkkeet kirjataan osaston hävikkiin ja toimitetaan vaarallisen jätteen käsittelylaitokselle hävitettäväksi. Lääkkeiden palautuksesta laskutetaan erikseen palautusmaksu hinnaston mukaisesti.

Lääkealan turvallisuus ja kehittämiskeskuksen Fimean määräyksen mukaisesti apteekin tulee vuosittain tehdä ns. osastokäynti, jossa yhdessä vuodeosaston tai toimintayksikön vastuuhenkilön kanssa katsotaan mm. lääkkeiden käsittelyyn ja säilytykseen liittyviä asioita. Käynnistä sovitaan aina erikseen vuodeosaston tai toimintayksikön vastuuhenkilön kanssa. Osastot tarkastetaan erikseen sovitun aikataulun mukaisesti; paljon lääkkeitä käyttävät osastot kerran vuodessa, muut vähintään 3 vuoden välein.

VELVOITEVARASTON YLLÄPITÄMINEN

Normaalin lääkevaraston lisäksi HUS-Apteekin tulee ylläpitää velvoitevarastoa viranomaisen ilmoittamista lääkkeistä. Velvoitevarastoitavien lääkkeiden määrät vastaavat 6kk tai 3kk käyttömääriä sekä infuusio- ja dialyysinesteiden osalta 2 viikon käyttömääriä.

Tuottaja ostaa sekä ylläpitää lakisääteisen velvoitevaraston. Varaston hoitomaksuna tuottaja laskuttaa tilaajaa vuosittain tammikuussa varaston arvon perusteella hinnaston mukaisesti.

LÄÄKEVALMISTUS

HUS-Apteekki valmistaa ainoastaan sellaisia lääkevalmisteita, joita ei ole tehdasvalmisteisina saatavana ja joiden valmistaminen on potilaan hoidon kannalta perusteltua ja mahdollista. Lääkevalmistustoiminta turvaa siten pienten marginaaliryhmien lääkehuollon. Lääkevalmistuksen osalta noudatetaan kulloinkin voimassa olevaa HUS-Apteekin hinnastoa.

HUS-Apteekin Helsingin lääkevalmistusyksikköön on keskitetty koko lääkevalmistus sairaanhoitopiirin alueella.

Lääkevalmistustoiminta on erityisosaamisalue, joka vaatii runsaasti henkilöstöresursseja. Lääkevalmistus tapahtuu aina hyvien tuotantotapojen (GMP) mukaisesti. Valmistustoiminta jakaantuu ns. aseptiseen valmistukseen (steriilit valmisteet) ja ei-aseptiseen valmistukseen (ns. tavalliset valmisteet kuten liuos- ja jauhemuotoiset valmisteet yms.). Aseptinen lääkevalmistus vaatii erityistilat ja tilojen laajan olosuhdevalvonnan.

LÄÄKKEELLISET KAASUT

Lääkkeelliset kaasut kuuluvat apteekkipalvelusopimuksen piiriin. Lääkkeelliset kaasut ovat olomuodoltaan sellaisia, ettei varastointi HUS-Apteekkiin ole mahdollista vaan ne toimitetaan suoraan käyttäjälle. HUS-Apteekin ohjeistaa ja valtuuttaa lääkkeellisten kaasujen tilaamisen, varastoinnin ja käsittelyn.

ASIAANTUNTIJAPALVELUT

HUS-Apteekki tuottaa Helsingin kaupungin tarvitsemat farmaseuttiset asiantuntijapalvelut kuten lääkehuollon ohjeet, lääkeinformaation ja lääkehuolto- sekä klinisen farmasiapalvelujen kehittämisen. Edellä mainitut asiantuntijapalvelut sisältyvät lääkkeiden toimitushintaan. Muista asiantuntijapalveluista veloitetaan hinnaston mukaisesti.

OSASTOFARMASIAPALVELU

Osastofarmasialla parannetaan lääkitysturvallisuutta ja vapautetaan hoitohenkilökunnan työaika hoitotyöhön.

Osastofarmasiapalvelu sovitaan osastokohtaisesti asiakkaan tarpeen mukaan. Työnkuvaan voi sisältyä esim. logistisia tehtäviä, lääkkeiden jakoa, lääkkeiden käyttökuntoon saattoa sekä asiantuntijatehtäviä. Osastofarmaseutille laaditaan erillinen kirjallinen työnkuva, jota tarkistetaan tarvittaessa.

PALVELUPAKETIT		SIJAISPALVELUT	
1	Farmaseutti, Työnkuva sovittu osaston kanssa -Logistiset tehtävät -Lääkkeiden käyttökuntoonsaatto -Lääkkeiden jako -Asiantuntijatehtävät	Palvelu sijaisella	Ei sijaispalvelua

1.1 Farmaseutti: logistiset tehtävät, sisältää esimerkiksi

- Osaston lääkevaraston kokonaishallinta
- Lääketilauksien tekeminen
- Lääkehävikin minimointi (kestoaikojen seuranta, apteekkipalautukset)
- Huumausainekulutuskorttien tarkistaminen ja muut huumausainekirjanpitoon liittyvät tehtävät

1.2 Farmaseutti: lääkkeiden jako, sisältää esimerkiksi

- Suun kautta otettavien lääkkeiden jakaminen potilaskohtaisesti
- Yhteisvaikutusten ja annosten tarkistaminen
- Kotiin lähtevien tai hoitokodissa asuvien potilaiden lääkkeiden jakaminen
- Potilaan lääkitystietojen tarkastaminen

1.3 Farmaseutti: lääkkeiden käyttökuntoon saatto

Lääkkeiden käyttökuntoon saattoon painottuviin tehtäviin kuuluu erityisesti esimerkiksi:

- Suonensisäisesti annosteltavien lääkkeiden käyttökuntoon saattaminen esim. kipukasetit

Farmaseutti: asiantuntijatehtävät

- Lääkkeisiin liittyvien asioiden selvittely
- Lääkeinformaation anto henkilökunnalle
- Koulutusten pitäminen osaston henkilökunnalle
- Uusien sairaanhoitajien ja opiskelijoiden perehdytys
- Ohjeiden laatiminen osastolle
- Lääkehoitosuunnitelman päivittämiseen osallistuminen
- Osallistuminen lääkitys- ja potilasturvallisuutta kehittävien työryhmien työkentelyyn
- Lääkeneuvonnan anto potilaille

Osastofarmasian sijaispalvelu

HUS-Apteekin ja osastojen välillä on sopimus siitä, millainen sijaistuspalvelu osastofarmasiapalveluun on liitetty. Sijaisen työnkuvasta sovitaan erikseen. Sijaisen työtehtävät osastolla on yleensä rajattu vain keskeisiin palveluun kuuluviin työtehtäviin.

Luokka	Määritelmä
Palvelu sijaisella	Sijainen vuosilomien, työvapaiden aikana. Sairastapauksissa sijainen paikalle seuraavana päivänä. Hyvitys, jos palvelua ei pystytä toteuttamaan.
Ei sijaista	Ei sijaista vuosilomien, työvapaiden tai koulutuskäyntien aikana. Sairastapauksissa 10. arkipäivän jälkeen joko sijainen tai hyvitys. Työntekijän palvelusuhteen päättymisen osalta hyvitys välittömästi ellei sijaista ole tarjota.

Osastofarmaseutilla on myös oikeus käydä HUS-Apteekin osastofarmaseuteille tarkoitetuissa palavereissa sekä osallistua ammatilliseen täydennyskoulutukseen. Osastofarmaseutin suunnitelluista poissaoloista pyritään tiedottamaan mahdollisimman aikaisin.

Sijaispalvelua ei ole tarjolla osapäiväisiin poissaoloihin. Nämä poissaolot pyritään sopimaan muilla työjärjestelyillä yhteistyössä osaston kanssa.

Sellaisille palvelun piiriin tuleville uusille osastoille, joille annetaan osa-aikaista osastofarmasiapalvelua tarjotaan ainoana vaihtoehtona **Ei sijaista** –sijaisluokkaa.

Osastofarmasiapalvelun työaika

Osastofarmaseutit ja lääketyöntekijät noudattavat muodollista jaksotyöaika (päivätyö), viikkotyöajan ollessa 38 h 15 min (KVTES).

Muuta

Työvaatekustannukset kuuluvat asiakkaan maksettavaksi.

Osastofarmaseutilla on käytössään osaston Pharmaca Fennica –kirjat sekä mahdollisuus käyttää osaston tietokoneita tiedonhakuun. HUS-Apteekki kustantaa osastofarmaseuteille gsm-puhelimen.

RAPORTOINTI

HUS-Apteekki tuottaa tilaajan tarvitsemat tilastot lääkkeiden käytöstä ja kustannuksista.

Kaksi kertaa vuodessa	Vastuuyksikkökohtainen lääkekulutus ja lääkehävikki.
OSTi raportointi	Tilajalla on myös mahdollisuus seurata vuodeosaston tai muun toimintayksikön mukaista lääkekulutusta sähköisen OSTi lääketilausjärjestelmän kautta. Lääkkeiden kulutustiedot päivittyvät OSTi- järjestelmään joka arkipäivä.